

KARTA KURSU

Nazwa	Nawigacja i orientacja w terenie	
Nazwa w j. ang.	Navigation and topographic orientation	
Koordynator	dr Witold Jucha	Zespół dydaktyczny
		dr Rafał Krocak dr Witold Jucha
Punktacja ECTS*	2	

Opis kursu (cele kształcenia)

Po ukończeniu kursu student posiada wiedzę i umiejętności dotyczące posługiwania się mapą turystyczną w postaci papierowej oraz elektronicznej. Potrafi posługiwać się przyborami topograficznymi (kompas, busola, cyrkiel geograficzny, odbiornik GNSS) do określenia swojej lokalizacji oraz identyfikacji obiektów topograficznych na podstawie pomiaru azymutu i odległości. Obsługuje różne odbiorniki sygnału satelitarnego wykorzystując je do orientacji w terenie, nawigacji oraz podstawowych pomiarów: czas i prędkość poruszania się, kierunek, oznaczanie wybranych obiektów topograficznych i przygotowanie na ich podstawie informacji przestrzennej w programach geoinformacyjnych. Posiada wiedzę na temat sposobów wykorzystania map i urządzeń nawigacji satelitarnej w obsłudze ruchu turystycznego, aktywnościach rekreacyjnych, sytuacjach kryzysowych (działania poszukiwawcze, wzywanie pomocy do poszkodowanych).

Warunki wstępne

Wiedza	Podstawowa wiedza geograficzna na poziomie szkoły średniej. Podstawowa wiedza z geometrii w zakresie szkoły średniej.
Umiejętności	Posługiwanie się podstawowymi przyborami geometrycznymi, podstawy obsługi komputera i urządzeń mobilnych.
Kursy	--

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01 Zna terminologię związaną z technikami kartograficznymi oraz technologią GNSS.	K_W03, K_W04
	W02 Zna najważniejsze mapy elektroniczne i aplikacje służące do nawigacji i realizacji działań z użyciem sygnału satelitarnego oraz wie, na jakich zasadach (licencje, prawa autorskie) może z nich skorzystać.	K_W04, K_W06, K_W08

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U01 Umie posługiwać się mapą i przyborami topograficznymi oraz ich elektronicznymi odpowiednikami. Z ich pomocą wykonuje czynności lokalizacji, nawigowania w terenie oraz rozpoznania obiektów topograficznych.	K_U03
	U02 Potrafi obsługiwać różne urządzenia wykorzystujące technologię nawigacji satelitarnej (urządzenia dedykowane, wielozadaniowe urządzenia mobilne – smartfony, tablety).	K_U03, K_U12

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	K01 Rozumie potrzebę dalszego rozwijania swoich umiejętności obsługi przyrządów i urządzeń nawigacyjnych oraz uczenia się przez całe życie.	K_K01
	K02 Jest odpowiedzialny za powierzony mu sprzęt, sumiennie wykonuje postawione przed nim zadania.	K_K13

Organizacja											
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach									
		A		K		L		S		P	
Liczba godzin						24					
						Z					

Opis metod prowadzenia zajęć

Zajęcia odbywają się w formie ćwiczeń laboratoryjnych w pracowni komputerowej (12 godz.) oraz ćwiczeń terenowych (12 godz.).

Formy sprawdzania efektów uczenia się

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Kolokwium końcowe	Inne
W01				x		x		x				x	
W02				x		x		x				x	
U01				x		x		x					
U02				x		x		x					
K01				x		x							
K02				x		x							

Kryteria oceny	<p>Student uzyskuje zaliczenie kursu na podstawie aktywnego udziału w dyskusji podczas zajęć oraz wykonania prac zaliczeniowych zleczanych przez prowadzącego podczas ćwiczeń.</p> <p>Liczba, charakter prac i sposób ich wykonywania oraz przedstawienia do oceny jest podany przez prowadzącego na pierwszych zajęciach. Zaliczenie wszystkich prac zaliczeniowych pozwala zaliczyć cały kurs. Skala ocen: Zał, Nzał.</p>
----------------	---

Uwagi	Obowiązuje obecność na wszystkich zajęciach.
-------	--

Treści merytoryczne – ćwiczenia (wykaz tematów)

Ćwiczenia terenowe (3 godz.):

1. Praca z mapą: orientacja mapy, pomiar azymutu i odległości na mapie, identyfikacja obiektów topograficznych za pomocą mapy.
2. Praca z odbiornikiem GNSS: orientacja w terenie, ocena dokładności lokalizacji (siły sygnału, określanie swojej pozycji topograficznej).
3. Nawigowanie w terenie z użyciem mapy oraz odbiornika GNSS.
4. Podstawy kartowania oraz pomiarów z użyciem odbiornika GNSS.

Ćwiczenia w pracowni (2 godz.):

1. Praca z mapą: pomiary odległości i marszrutyzacja tras z użyciem map papierowych i elektronicznych.
2. Podstawy teoretyczne funkcjonowania systemów nawigacji satelitarnej (GNSS).
3. Aplikacje mobilne wykorzystujące GNSS: mapy i systemy nawigacji, aplikacje poszukiwawczo-ratunkowe.
4. Przygotowanie aktywności rekreacyjnych (np. geocaching, marsze na orientację) z użyciem odbiornika GNSS.
5. Przesył danych pomiędzy urządzeniami mobilnymi i komputerem: aktualizacja map i aplikacji pracujących w terenie bez połączenia z Internetem (offline), import zapisanych w terenie pomiarów do programu geoinformacyjnego.
6. Analiza i wizualizacja wyników pomiaru terenowego z użyciem programów geoinformacyjnych.

Słowniczek (5-15 pojęć w języku angielskim)

Global Navigation Satellite Systems (GNSS), Global Positioning System (GPS), topographic orientation, maps, GNSS receiver, azimuth.

Wykaz literatury podstawowej

Longley P.A., Goodchild M.F., Maguire D.J., Rhind D.W., (2008). GIS Teoria i praktyka. PWN, Warszawa, 520.

Urbański J. (2012). GIS w badaniach przyrodniczych. Wyd. UG, Gdańsk, 266.

Krocak R. (2014). Global Mapper – profesjonalny program geoinformacyjny w nauczaniu geografii. Geografia w szkole, nr 4 (343), 25-27.

Wykaz literatury uzupełniającej

Bargieł K., Matuszek B. (2017), Rozkład przestrzenny oznakowania szlaków turystycznych w Babiogórskim Parku Narodowym - wyniki monitoringu prowadzonego przez SKNG UP w 2017 roku. *Prace Studenckiego Koła Naukowego Geografów UP*, Kraków.

Bołoz G., Jucha W. (2015). Rozkład przestrzenny ruchu turystycznego na szlakach pieszych w Pienińskim Parku Narodowym. *Pieniny – Przyroda i Człowiek*, 14, 133-143.

Dorocki S., Krocak R., Bryndał T. (2019). Zmiany pokrycia terenu w polskich Karpatach na przełomie XX i XXI w. a poziom rozwoju lokalnego. *Przedsiębiorczość-Edukacja*, 15, 214-229.

Jucha W., Karaś J., Mareczka P., Okupny D. (2017). Widoki i punkty widokowe – wykorzystanie w turystyce edukacyjnej na torfowiskach. Przykłady z obiektów dydaktycznych na Orawie i Podhalu. *Prace Studenckiego Koła Naukowego Geografów UP*, Kraków.

Jucha W., Karaś J., Mareczka P., Okupny D. (2020). Mokradła i torfowiska jako temat zajęć terenowych w edukacji geograficznej. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis, Studia Geographica*, 203-221.

Jucha W., Krocak R. (2013). Porównanie funkcjonalności zasobów GIS w internetowych serwisach kartograficznych karpaccich parków narodowych Polski. [w:] Kunz M., Nienartowicz A. (red.): *Systemy informacji geograficznej w zarządzaniu obszarami chronionymi – od teorii do praktyki*, monografia naukowa, wyd. UMK, Toruń – Tuchola, 51-60.

Krocak R. (2012). Ślady i przebieg dawnej sieci komunikacyjnej na progu Pogórza Karpackiego. *Prace Komisji Krajobrazu Kulturowego*, 18, 103-115.

Krocak, R., Fidelus-Orzechowska, J., Bucala-Hrabia, A., & Bryndał, T. (2018). Land use and land cover changes in small Carpathian catchments between the mid-19th and early 21st centuries and their record on the land surface. *Journal of Mountain Science*, 15(12), 2561-2578.

Krocak R., Soja R. (2011) Przestrzenne zróżnicowanie gęstości dróg polnych na Pogórzu Ciężkowickim na tle regionów południowej Polski. *Problemy zagospodarowania ziem górskich*, 58, 41-52.

Mareczka P., Jucha W. (2017). Monitoring oznakowania szlaków turystycznych w Babiogórskim Parku Narodowym (badania SKNG UP w BgPN' 2017) – metodyka pomiaru i kontrola utworzonej bazy danych. *Prace Studenckiego Koła Naukowego Geografów UP*, 6, 38-58.

Solarz M., Krocak R. (2016). Hydronimy Pasma Brzanki na Pogórzu Ciężkowickim. *Onomastica*, 60, 333-359.

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	--
	Laboratorium + ćwiczenia terenowe	24
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	6
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	10
	Przygotowanie do kontrolnych prac pisemnych z poszczególnych tematów w ramach ćwiczeń	5
	Przygotowanie projektów na podany temat (praca indywidualna)	--
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	5
Ogółem bilans czasu pracy		50
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		2